

NOTITIE 20

De waarde van nabijheid voor mens en klimaat

**WAAROM STRUCTURELE AANDACHT
VOOR NABIJHEID ESSENTIEEL IS
VOOR EEN LEEFBARE, EERLIJKE EN
DUURZAME SAMENLEVING**

02 JUNI 2025

Auteurs: Igor Koster, Max Olzheim, Hans Jeekel

Contact en website

info@labverantwoordemobiliteit.nl

www.labverantwoordemobiliteit.nl

Persbericht: Grijp de woningbouwopgave aan voor nabijheid voor mens, natuur en klimaat

Nabijheid - het op redelijke afstand aanwezig zijn van essentiële voorzieningen, werk en natuur - is een onmisbare bouwsteen voor een duurzame, sociaal rechtvaardige en leefbare samenleving. Geen luxe dus, maar noodzaak. De woningbouwopgave schept een unieke kans om deze bouwsteen goed te benutten door de oorzaak - versnipperde besluitvorming - goed te begrijpen en aan te pakken.

Wij, masterstudenten van het Laboratorium Verantwoorde Mobiliteit, zien dat nabijheid in de huidige praktijk vaak het onderspit delft in de afwegingen rond locatiekeuzes en beleidsinrichting. Oorzaak: het beleids- en beslissysteem rond nabijheid is sterk versnipperd. Besluiten over voorzieningen vallen uiteen in sectorale domeinen, elk met hun eigen logica, bekostigingssystemen en verantwoordelijkheden. Hierdoor ontstaan hardnekkige blinde vlekken, met name voor mensen zonder auto en voor lager opgeleiden in perifere gebieden.

Tegelijkertijd zien we hoe werklocaties zich concentreren op snelweglocaties, die nauwelijks bereikbaar zijn met openbaar vervoer of fiets, en hoe natuurgebieden zowel fysiek als beleidsmatig uit beeld blijven van mobiliteitsprofessionals.

Unieke kans

In grote mate is nabijheid een ruimtelijke opgave. Daarom biedt de huidige woningbouwopgave juist nu een unieke kans om nabijheid opnieuw vorm te geven. Door slim te verdichten ontstaat meer draagvlak voor voorzieningen. Ook parkeerbeleid speelt hierin een sleutelrol.

Heroriëntatie

Met onze nieuwe notitie 'De waarde van nabijheid voor mens en klimaat' beogen we een eerste stap te zetten richting het verbinden van domeinen die nu vaak gefragmenteerd worden geanalyseerd. De autogerichtheid van werklocaties, het verdwijnen van voorzieningen uit dorpen en wijken, en de afwezigheid van natuur in bereikbaarheidsbeleid zijn geen losstaande fenomenen maar uitingen van een systeem waarin nabijheid structureel buiten beeld blijft. Alleen een samenhangende heroriëntatie, over beleidssectoren, bestuurslagen en schaalniveaus heen, kan hier verandering in brengen. Een belangrijke stap daartoe is het denken in termen van arrangementen waarin beslissingen over nabijheid tot stand komen. Nabijheid is namelijk het resultaat van het geheel van ruimtelijke planning, mobiliteitsbeleid en juridische, economische en bestuurlijke keuzes: wie beslist, volgens welke spelregels, met welke prikkels - en wie blijft er buiten beeld?

Tegenbeweging

Wij zien nabijheid als een tegenbeweging, gericht tegen de voortgaande schaalvergroting waarbij de afstanden tussen wonen en voorzieningen steeds groter worden - afstanden die vooral, en het gemakkelijkst, met de auto worden overbrugd. Dit betekent: nabijheid en bereikbaarheid een

structureel en integraal onderdeel maken van de arrangementen rondom scholen, huisartsenpraktijken, ziekenhuizen en supermarkten. Snelweglocaties alleen nog bestemmen voor functies die écht gebonden zijn aan de snelweg, zoals grootschalige distributiecentra. En een omslag teweegbrengen in het denken van natuurorganisaties. Veel van deze organisaties onderschrijven het belang van de klimaatopgave, maar realiseren tegelijkertijd forse parkeerterreinen bij hun natuurgebieden, terwijl ze nauwelijks nadenken over de toegankelijkheid voor niet-autobezitters - anders dan per fiets. Dat moet snel veranderen.

Het Laboratorium Verantwoorde Mobiliteit

Masterstudenten én recentelijk afgestudeerden die een sterke affiniteit hebben met duurzame mobiliteit vormen samen het netwerk 'Laboratorium Verantwoorde Mobiliteit'. Zij komen van verschillende opleidingen en universiteiten en zijn toeleveranciers aan het LVM. De studenten werken binnen het laboratorium samen met experts in een breed samengestelde klankbordgroep.

- Klik [hier](#) voor een samenvatting van notitie 20
- Klik [hier](#) voor de integrale notitie 20
- Zie voor meer informatie over deze en eerdere notities:
<https://labverantwoordemobiliteit.nl/>

Niet voor publicatie

Voor meer informatie en toelichting:

Hans Jeekel: j.f.jeekel@outlook.com / tel: 06-51551561